

PROGRAMMA:

Rob van Apeldoorn (Alterra)

Carla Grashof- Bokdam (Alterra)

Michiel Purmer (Natuurmonumenten)

Raymond Schrijver (Alterra)

**BEHEER NATUUR & LANDSCHAP
HET SPEL & DE KNIKKERS**
Rob van Apeldoorn

ALTERRA

WAGENINGEN UR

PROBLEEM:

HET SPEL: hoofdrolspeler centrale overheid treedt terug;
decentralisatie; meer spelers in het veld

DE KNIKKERS: bezuinigingen & afbouw subsidies

GOED NIEUWS ?

Europese Commissie 3 Mei 2011
Nieuwe strategie voor Biodiversiteit tot 2020

Doel 1: volledige implementatie VHR

- Actie 1- Natura2000 netwerk completeren en goed beheer verzekeren
- Actie 2- financiering netwerk zeker stellen

RODE DRAAD: inzetten op

-INTEGRATIE NATUURDOELEN MET ECONOMISCHE SECTOREN

-INTEGRALE FINANCIERING (middelen beschikbaar via niet specifieke natuur & landschapfondsen)

INTEGREREN LUKT DAT?

Land	Integratie N2000 en sectoren	Meerwaarde integratie
<i>Finland/Estland</i> (Finse en Estlandse kust)	rietbeheer/biomassa, waterkwaliteit, recreatie, cultureel erfgoed	nieuwe financieringsbronnen
<i>Frankrijk</i> (Massif des Bauges)	landbouw	regionale producten, minder leegloop regio
<i>België</i> (haven van Antwerpen)	haveninrichting-en uitbreiding, recreatie	uitbreiding van beheerplan naar hele havengebied
<i>Polen</i> (gebied West Polesie)	landbouw, recreatie, waterbeheer	versterking regionale economie en sociale cohesie
<i>Engeland</i> (Thanet Coast)	kustverdediging, visserij, recreatie, windmolenpark	gedragscodes, sectoren medeverantwoordelijk
<i>Spanje</i> (vlakte van El Planerón)	landbouw	nieuw gewas en lokaal product, versterking regionale economie
<i>Denemarken</i> (rivier Skjern)	waterbeheer/zuivering, recreatie	nieuwe inkomsten voor regio
<i>Malta</i> (eiland Gozo)	toerisme	versterking lokale economie

KRITISCHE FACTOREN INTEGRATIE

- De spelers: proces: directe betrokkenheid belanghebbenden
  - beleidsruimte, alternatieven voor inrichting en beheer, erkenning rechten, wederzijds vertrouwen, gelijkwaardige behandeling, gevoelens, delen kennis en inzicht, mede eigenaar van het probleem, conflict beheersing, krachtdadige bestuurders)
  - houding: gezamenlijke visie op een gebied
- De knikkers: instrumenten & middelen:
  - educatie & voorlichting
  - wet- en regelgeving
  - financiering: belasting reductie/teruggave, beloningssystemen, compensatie gelden, heffingen, fondsen, schenkingen, verhandelbare rechten, betalen voor natuur & landschap (goederen & diensten)
  - grond: beheer voor grote gebieden of meer Natura 2000 gebieden gezamenlijk (Polen, UK)

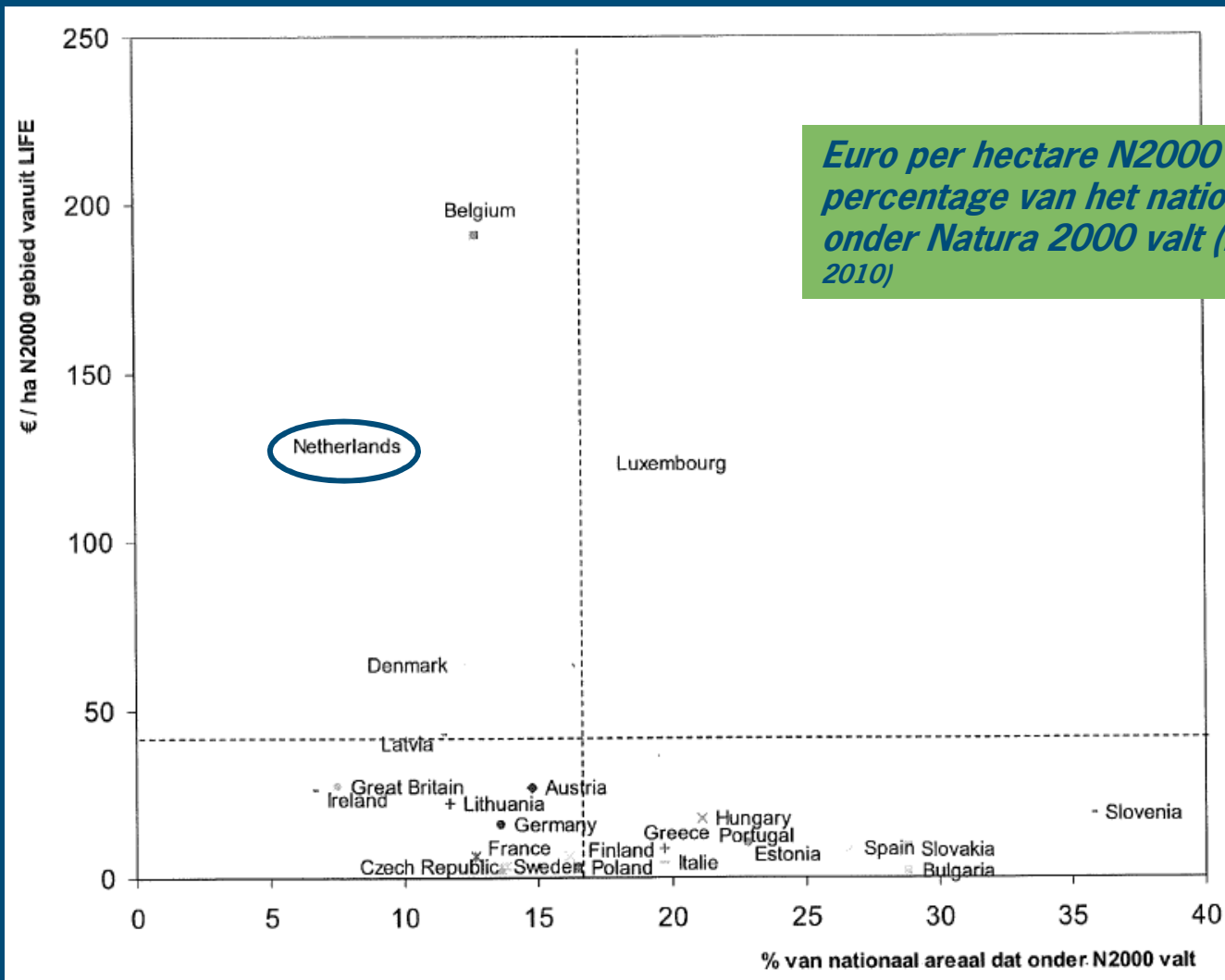
VOORNAAMSTE FINANCIËLE BRONNEN

(NATURA2000 + landschap)

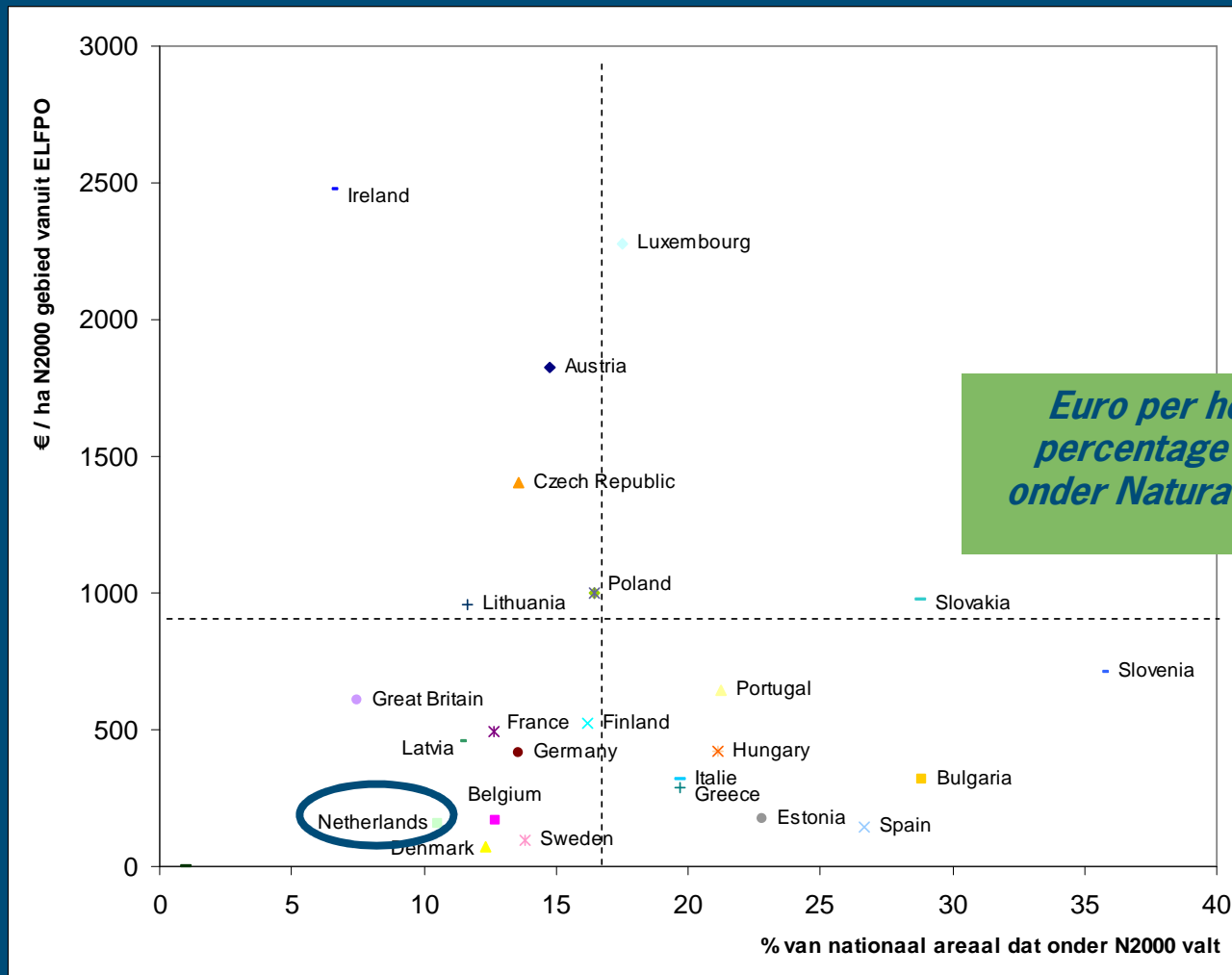
- EIGEN MIDDELEN lidstaten (GROTE VERSCHILLEN)
- EUROPESE FONDSSEN:
  - Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (ELFPO)
  - Visserijfonds
  - Structuur & Cohesie fonds (structuurfonds voor regionale ontwikkeling)
  - Life+ (milieu & natuur) programma
  - 7e kaderprogramma (onderzoek)

WAT DOET NEDERLAND ?

Euro per hectare N2000 uit LIFE als percentage van het nationaal areaal dat onder Natura 2000 valt (bron: van Apeldoorn et al, 2010)

Euro per hectare N2000 uit ELFPO als percentage van het nationaal areaal dat onder Natura 2000 valt (bron Van Apeldoorn et al., 2010)

EUROPESE FONDSEN & NATURA2000

(Kettunen et al., 2011)

- 1 Slechts 9 -19 % dekking beheer Natura 2000
- 2 Meer voor eenmalige uitgaven (educatie, inrichting) dan voor regulier beheer
- 3 Sommige fondsen niet optimaal gebruikt

Gebrek aan capaciteit en kennis bij belanghebbenden; Voor welke activiteiten geld kan worden gevraagd vaak onduidelijk muv Life; aanvragen vraagt veel tijd

- 4 Natura2000 moet concurreren met andere nationale belangen (infrastructuur)

AANBEVELING

Maak Europese (landbouw)fondsen beter inzetbaar voor Natura2000

EU FONDS 2007-2013	Voorbeeld te financieren ecosysteemdienst
Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling	<p>Beheer & Voedselveiligheid: handhaven bestuiving via behoud/beheer habitats & soorten</p> <p>Beheer & Recreatie/toerisme/culturele waarden</p> <p>Beheer & Milieukwaliteit/risicobeheer: -herstel wetlands in landbouwgebieden om waterkwaliteit/kwantiteit te verbeteren</p> <p>Beheer & Klimaatverandering/mitigatie & adaptatie; behoud beheer bos voor CO2 opslag -overstromingsgebieden</p> <p>Beheer & Werkgelegenheid/ lokale bevolking: duurzame producten, duurzaam toerisme</p>
Europees Structuurfonds (voor regionale ontwikkeling)	<p>Beheer van milieurisico's: overstroming, branden, droogte; beheer gericht op klimaatverandering Mitigatie/adaptatiemaatregelen</p> <p>Beheer water gericht op watervoorziening en zuivering</p> <p>Beheer gericht op duurzame vormen van recreatie en culturele waarden/goederen Inrichting/Beheer overgangsggebieden tussen beschermde gebieden</p>
Europees Sociaal Fonds Europees Cohesiefonds	Beheer terreinen dmv derden vanuit sociale zorg (zorgboeren); educatie
Europees Visserijfonds	<p>Voedselveiligheid: beheer MPA's en herstel vispopulaties</p> <p>-duurzame vormen van visserij(technieken en sociale aspecten)</p> <p>-toerisme & werkgelegenheid</p>
Europees LIFE+ (milieu & natuur)	Niet specifiek

GOED NIEUWS ? JA, maar.....

Veel projecten gericht op functiecombinatie & integratie
maar wat levert het op, is het duurzaam, wie betaalt ?

MEER SPEELRUIMTE ? JA, maar.....

Onduidelijke wet- en regelgeving
Nieuwe rollen en verantwoordelijkheden van belanghebbenden bij natuur en landschap

MEER KNIKKERS ? JA, maar.....

Meer middelen uit Europa , maar nationale overheden moeten andere prioriteiten stellen
Helpt marktwerking wel bij ecosysteemdiensten en -goederen ?